

מי ומה בחוברת? מי ומה בחוברת?

ב"מפה" של כוחות צבאיים יש ערך לא רק לעובדות (על אף שהן הדבר החשוב ביותר) אלא גם לרושם. מקובל הוא כי צה"ל הוא "צבא מוזר". לכן, על אחת כמה וכמה, חשובה התרשמותם של מתכוננים-מהחוף. מלאו עתה 19 שנה ליסודו; ויש עניין להשוות: כיצד התרשמה "עין-זרים" (כמובן — זרים מבני-הדבר) ממנו. שתי הסקירות הקצרות — אחת של אמריקאי, (נכתבה בשלהי 1948) והאחרת של בריטי, (שלהי 1966) — אינן בדיוק "מקבילות" זו לזו בעניינים הנסקרים ובזוויות-הראייה (ראה עמ' 14). אך המשותף להן מאפשר לנו, התרשמות מן המתרשמים. אָז ועתה; מעידה ההשוואה במקצת על הדרך שעברנו, מאז "יום-העצמאות" הראשון.

יפה כיוון רבי-אלוף יעקב דורי את זכרונות-הרהוריו "עם יסוד הגדודים העבריים" (עמ' 18) לגליון "מערכות" העומד בסימן יום-העצמאות. כי אכן, קשור דבר בדבר. תיאורו, הענייני והאנושי גם-יחד, מוכיח כיצד מציאות הארץ בזמן הגורלי של שלטון-התורכים בתחילה והמעבר למשטר-המנדט אחרי-כן צרה את דמותו ורצונו של רוברד צעיר חדש; רוברד אשר עבר בחלקו את האסכולה של הגדודים העבריים, היה במגניו ומפלסי נתיביו של הישוב המתחדש, גיבש את כוח-ההגנה המרכזי שנעשה זרוע-ביצוע וזרוע-לחימה של ההנהגה הלאומית, "ממשלת המדינה בדרך". כך זכו מאנשי הדור ההוא לרגע "העברת הדגלים": הפקדת משימתם בידי הצבא המוקם של המדינה שקמה — מדינת ישראל. צבא זה, "יום העצמאות" הוא גם "יום-הולדתו". על רקע המקור, אשר העלה רבי-אלוף י. דורי, מתבהרים ביתר-שאת שורשי ומותו של צבא-ההגנה-לישראל. יצוין, כי רבי-אלוף דורי עצמו מגלם את רציפות המסורת והמעשה: מגרעין-הגאמנים של גדוד "הראשון-ליהודה" — מבוגיה של ה"הגנה", וראש-המטה-הכללי שלה, משהוקם זה ב-1939 — ממניח-היסוד של צבא-המדינה — צה"ל — והרמטכ"ל הראשון שלו. אכן, "עוד לא נותקה השלשלת".

זה כמה שנים החלו האנשים-החושבים שבמדינות ערב לחוש, כי שאיפתם "לחסל את ישראל" נכנסה אל "רחוב ללא מוצא". במצב כזה יכולה, להלכה, לבוא התפכחות ועמה ראשית חיפוש-דרכים לקיום-שכנים — אלא אם כן יכשילו נטיה כזו גורמי-נגד נפשיים ומדיניים חזקים-מדי, או מגוברים-מדי. אך יכול לבוא גם היפוכו של דבר: מאמץ נואש ("אחרון?") לשבור מסגרות-מציאות ולהסתער על ישראל "אף-על-פי-כן". תמצית סדרת-המאמרים של עתונאי לבנוני (עמ' 25) מעלה הרהורים מן הסוג השני — ובכך העניין שבה. אין זה אלא אחד מגילויי התסיסה במחשבה הערבית ה"לוחז מת". אך גם בו — יחד עם כל השאר, כולל ניסוייה של סוריה בהפעלת נשקה הצבאי וב"מלחמת-חבלה" — יש כדי להשלים את תמונת המגמות למאמץ-הכחדה ערבי נגד ישראל "בטרם יהיה כבר מאוחר-מדי". לניסיונות כגון אלה תערובת ראית-המציאות, שנאה מתוך פחד-ישוא וכמיהה אחר "כושר הקרבה כמו בוואט-נאם" — אף היא מאלפת.

"לקח-קרוב" שבחוברת זו (עמ' 34) חוזר אל החזית הגרמנית-הרוסית; ונושא לוחמה בשטח בנוי. כמה קווים מייחדים תיאור זה של "לכידת בית" — והלחימה בעדו". מקורו — רוסי, אך עיבודו — שבייצרי. מדויקים ההצגה והניתוח אף של פעולות, לכאורה זערוריות, שבתהליך-הלחימה של שני הצדדים. כתוצאה, אין זה רק סיפורו של אירוע-יקרב, שהתרחש בתנאים קשים ורווי-דריכות (שוב — לשני הצדדים). מסתמן כאן אף מעין "מורה דרך" קטן, בפניה מסויימת אחת — קטנה, אך חיונית — של תורת הלוחמה-בשטח-בנוי; תורה המומחשת על-ידי מכלול-המעשים — לרוב, של מפקד כיתה מוגברת, או מחלקה — המגשימים אותה (ולפעמים אף מתנכרים לה — ודווקא בכך מדגימים את חיוניות כלליה).

במאמרו של סא"ל אלהן אורן, "באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת השלח", שהתפרסם בחוברת קפ"ב, נפלו שתי טעויות: התמונה של "בית הבורסקי" (עמ' 39) והתמונה של "אגני השרייה" (עמ' 40) הפוכות. עם הקוראים והמתבר הסליחה — המער.

מי ומה בחוברת? מי ומה בחוברת?

יום

העצמאות

תשכ"ז